

АВТОСПРАВКА

за приносите в реабилитационния труд
на доц. дин Диляна В. Ботева-Боянова

**„Античните текстове и тяхното четене днес: Акценти от осем века
фрагментарна история на древна Тракия (IV в. пр.Хр. – IV в. сл.Хр.)”**

1. Представеният монографичен текст е изграден върху две базисни позиции на автора. От една страна стои убеждението, че в науката истината винаги е относителна. Затова предлаганите исторически реконструкции са защитавани единствено като поредно вглеждане в тракийските дела, което има за цел да поставя въпроси за границите на възможното, а не се стреми към предлагане на окончателни отговори.

2. От друга страна е фиксирано разбирането, че фрагментарният характер на нашата осведоменост за историята на древна Тракия трябва винаги да се отчита и изрично да се подчертава. Подобен подход помага за преодоляване на опитите за допълване на неясните елементи с напълно фриволни предположения, които с времето се превръщат в аксиоми и повеждат цели вериги от неаргументирани и много проблемни твърдения. Затова и разказът върви по „фрагменти“, като изборът за представянето е паднал преди всичко върху такива епизоди от тракийската история, които се отличават със своята мащабност, или със своите последствия.

3. По отношение похода на Александър III Македонски през Тракия в 335 г. е предложена нова възможност за реконструиране на маршрута му при преминаването на Стара планина. Основание за това е потърсено в турски регистър от началото на XVI в., който документира традиционна и без съмнение древна връзка между най-западната част на Тракийската низина и Долния Дунав чрез пътя под връх Баба.

4. По отношение на келтското нашествие в Тракия през III в. пр.Хр. са

предложени няколко принципно нови хипотези по отделни въпроси. Може би най-значимата е за мястото, където Антигон Гонат е погубил нападналите го гали, което традиционно се търси при Лизимахия на Херсонес Тракийски. Предлаганата тук локализация е свързана с егейския бряг между устията на реките Места и Струма, която по-добре хармонира с данните в достигналия до нас пролог на 25 книга на Помпей Трог.

5. Предположена е появата през предпоследното десетилетие на III в. пр.Хр. на нов и много мощен тракийски фактор в Югоизточна Тракия, който се оказал способен да се противопостави успешно на вече утвърдения международен авторитет на галатския цар Кавар. Формулирана е възможността корените на съюза, постигнал успешно нападение срещу легионите на Гней Манлий Вулсон през 188 г. пр.Хр., да се търсят в контекста на разгромяването на царството на Кавар в периода между 218 и 212 г. пр.Хр.

6. Доказана е проблемността на Ливиевия разказ за тракийската засада на римската войска през 188 г. пр.Хр., определян традиционно като достоверен и точен. Причината за тази проблемност е във факта, че разказът е с обърната посока и вместо да описва географските реалии от изток на запад, каквато е посоката на движение на римската войска, той ги описва от запад на изток.

7. Демонстрирано е отсъствието в кодексите на основание за идентифицирането на корелите от събитията през 188 г. пр.Хр. с корпилите. Аргументирана е възможността те да са идентични с коралите и така е подкрепена една стара, но вече забравена идея на Б. Нийзе, Б. Геров и Г. Михайлов.

8. Аргументирана е възможността събитията от 188 г. пр.хр. да са свързани с тези от 185/184 г., когато Филип V нападнал царете (*reguli*) на

тракийските съседи на Бизантион и пленил вожда (*dux*) Амадок. Обект на македонската агресия вероятно били царете на четирисъставната тракийска коалиция, която след 188 г. изглежда била подсилена с одриско участие, което пък довело до поемането на командването на цялата тракийска войска от Амадок. Докато изпълнявал функциите на дукс, Амадок бил пленен от македонския цар Филип V.

9. Представени са аргументи за възможността последното сражение между Брут и Марк Антоний в края на 42 г. пр.Хр. да се е състояло в близост до мястото, където по-късно ще бъде създаден този южнотракийски Град на победата над цезароубийците. Самото му основаване изглежда се е случило през 32 г. пр.Хр. в хода на честване на децения от този до голяма степен личен успех на Марк Антоний при Филипи. Около век и половина по-късно император Траян му дал градски статут и родовото име Улпия.

10. Дадени са доказателства, че през целия I в. пр.Хр. и първото десетилетие сл.Хр. включително, нито един римски военачалник или автор не съобщава военни действия срещу мизи в интересуващите ни земи. Първата поява на този етноним се случва със сигурност едва след смъртта на Октавиан Август, но най-късно до около средата 16 г. сл.Хр.

11. Обяснен е механизмът, довел до драстичната разлика между заварената от римляните етнонимична картина по Долен Дунав и създадената от тях на това място топонимична ситуация. Предлаганото тук решение отчита наблюдаваната съществена промяна в римското отношение към дарданите, особено след 19 г. пр.Хр., когато е публикувана „Енеида“. Аргументирана е възможността първоначалната територия на дунавска Мизия да е съвпадала с племенната територия на дарданите.

12. Аргументирана е тезата, според която появата на укрепителни съоръжения върху градски монети се е случвало само тогава, когато тяхното

изграждане съвпада във времето с отсичането на конкретна емисия. По отношение на конвенционалния тип на Градската богиня с крепостна корона на главата е показано, че тези изображения могат да се появят в монетосеченето на един град единствено ако той е укрепен с крепостна стена. В противен случай богинята е представяна или с калат, или без допълнителни атрибути на главата.

13. Началото на строителните работи по изграждане на крепостната стена на Сердика е отнесено, въз основа на монетните, към периода 166-169 г., От своя страна, известните два строителни надписа за тази стена, датиращи от периода между края на 176 г. и началото на 180 г. сл.Хр., отбелязват единствено официалното им приключване.

14. Аргументирана е възможността готските нашествия в периода 248-251 г. да са три, а не две, както традиционно се приема. По време на второто от тях (скоро след средата на 250 г.) е обсаден Марцианополис. С тази обсада е свързано грандиозното съкровище от село Река Девня, макар точните обстоятелства на неговото „осиротяване“ да остават неизвестни. В контекста на третото нашествие от ранната 251 г. се стига до обсадата на Филипополис и неговото превземане.

15. Доказано е наличие на типично тракийски имена, без формални белези за притежаване на римско гражданско право, дори няколко десетилетия след едикта на Каракала. Това наблюдение показва пълната несъстоятелността на представата, според която носителите на такъв тип имена трябва да бъдат свързвани единствено с периода преди 212 г. и съдържа потенциал да подкрепи промяната на цялостната представа за тракийското общество през IV в. сл.Хр., вече иницирана благодарение на монетните находки от тракийските светилища.